

Kariyerde Planlanm?? Rastlant? Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kariyerde Planlanm?? Rastlant? Envanteri*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24430>

Özet

Kariyerde Planlanm?? Rastlant? Envanteri (KPPE), John D. Krumboltz taraf?ndan geli?tirilen Planlanm?? Rastlant? Kuram?'n?n (Planned Happenstance Theory) temel ilkelerini ölçmek amacıyla tasarlanm?? bir psikometrik araçtır. Bu giri?, D. M. Siyez ve H. Ak?man taraf?ndan 2019 y?l?nda ger?ekle?tirilen ve envanterin Türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik analizlerini içeren çal??may? temel almaktadır. KPPE, bireylerin kariyer geli?imlerinde kar??la?tıklar? beklenmedik olaylar? f?rsata dönü?türme becerilerini, özellikle de merak, azim, esneklik, iyimserlik ve risk alma gibi kritik kariyer eylemlerini de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu çal??ma, envanterin Türk kültüründe kariyer dan??manl??? alan?nda kullan?lmas?na olanak sa?lam??tır.

Anahtar Kelimeler

Kariyer, Planlanm?? Rastlant?, Uyarlama, Psikometri, Envanter, Geçerlik, Güvenirlik, Siyez, Ak?man.

Yazarlar

Di?dem Müge Siyez, Huriye Ak?man.

Amaç

Kariyerde Planlanm?? Rastlant? Envanteri'nin (KPPE) uyarlama çal??mas?'n?n temel amacı, orijinal olarak ?ngilizce geli?tirilen ölçe?'in Türkçe konu?an popülasyonlarda kullan?labilirli?ini sa?lamaktır. Bu amaç do?rultusunda, D. M. Siyez ve H. Ak?man, envanterin Türk kültürüne dilsel ve psikometrik aç?dan uygunlu?unu test etmi?lerdir.

Ölçek, bireylerin kariyer yollar?'n?n yalnızca planl? ad?mlardan ibaret olmad???n?, ayn? zamanda beklenmedik tesadüflerin ve rastlant?sal olaylar?'n da büyük rol oynad???n? varsayan Planlanm?? Rastlant? Teorisi'nin merkezindeki becerileri ölçmeyi hedefler. Bu becerilerin ölçülmesi, kariyer dan??manlar?'n?n dan??anlar?'na belirsizlikle ba?a ç?kma ve f?rsatlar? proaktif olarak de?erlendirme stratejileri geli?tirmelerinde yardımcı olmaktadır.

Yap?

Ölçek, kariyer geli?iminde tesadüfi olaylar?'n rolünü vurgulayan **Planlanm?? Rastlant? Teorisi** (Planned Happenstance Theory) üzerine kurulmuştur. Bu teoriye göre ba?ar?l? kariyer yönetimi, a?a??daki be? temel beceri veya ki?isel özellik setiyle iliskilidir:

Merak (Curiosity): Yeni öğrenme f?rsatlar?'n? ara?tırma.

Azim/Israrc?lik (Persistence): Engellere ra?men ?abalamaya devam etme.

Esneklik (Flexibility): Tutum ve hedefleri de?i?en ko?ullara g?re uyarlama.

?yimserlik (Optimism): Yeni f?rsatlar?n ba?ar?l? olaca??na inanma.

Risk Alma (Risk Taking): Potansiyel fayda i?in belirsiz sonu?lara sahip eylemlere giri?me.

KPPE, bireylerin bu be? temel beceriyi ne ?l?de sergiledi?ini belirleyerek, onlar?n kariyer belirsizli?i kar??s?ndaki psikolojik haz?rl?k d?zeylerini ?l?meyi ama?layan ?ok boyutlu bir yap?y? temsil eder. Bu yap?, kariyer dan??manl??? s?recinde bireysel m?dahale alanlar?n? belirlemek i?in kritik ?neme sahiptir.

Ge?erlik

Siyez ve Ak?man (2019) taraf?ndan y?r?t?len T?rk?e'ye uyarlama ?al??mas?, envanerin T?rk pop?lasyonunda ge?erli?ini incelemi?tir. Orijinal kaynakta spesifik ge?erlik katsay?lar? veya y?ntemleri (orne?in, yap? ge?erli?i, ?l?t ba??ml? ge?erlik) detayl? olarak belirtilmemi? olsa da, uyarlama ?al??mas? bu ge?erlik analizlerini i?ermektedir. Genellikle bu t?r uyarlama ?al??malar?nda, orijinal fakt?r yap?s?n?n T?rk ?rnekleminde do?rulan?p do?rulanmad???n? kontrol etmek amac?yla Do?rulay?c? Fakt?r Analizi (DFA) veya Ke?fedici Fakt?r Analizi (KFA) y?ntemleri kullan?lmaktad?r. Envanerin k?lt?rel ba?lamda anlaml? ve tutarl? sonu?lar ?retti?i varsay?lmaktad?r.

G?venirlik

Orijinal kaynakta detayl? g?venirlik bilgileri (i? tutarl?lik katsay?s?, test-tekrar test g?venirli?i vb.) belirtilmemi?tir. Ancak, uyarlama ?al??mas?n?n ba?l??? ("Ge?erlik ve g?venirlik ?al??mas?") envanerin psikometrik ?zelliklerinin kapsaml? bir ?ekilde incelendi?ini g?stermektedir. Tipik olarak, psikometrik a?dan sa?lam bir ?l?ek uyarlamas? i?in Cronbach Alfa i? tutarl?lik katsay?s?n?n kabul edilebilir d?zeyde (genellikle 0.70 ve ?zeri) olmas? beklenir. Bu veriler, ilgili sempozyum bildirisinde detayl? olarak sunulmu?tur.

Fakt?r Analizi

Kariyerde Planlanm?? Rastlant? Envanteri'nin (KPPE) T?rk?e uyarlamas?nda, ?l?e'in yap?sal ge?erli?ini de?erlendirmek amac?yla fakt?r analizinin kullan?ld??? kabul edilmektedir. Orijinal ?l?ek, Planlanm?? Rastlant? Teorisi'nin be? temel bile?enini yans?tan ?ok fakt?rl? bir yap?ya sahiptir.

Uyarlama s?recinde, Siyez ve Ak?man'?n, envanerin maddelerinin T?rk k?lt?r? ba?lam?nda da orijinal teorik yap?y? (merak, azim, esneklik, iyimserlik ve risk alma) s?rd?r?p s?rd?rmedi?ini

belirlemek için faktör analizine ba?vurdular? dü?ün?lmektedir. Bu analizler, envanterin kültürel farklılıklara ra?men yap?sal bütünlü?ünü korudu?unu göstermeyi amaçlam??t?r.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Derecelendirme format?nda çok maddeli envanter (Orijinal ölçek genellikle Likert tipi bir derecelendirme kullan?r, ancak uyarlama çal??mas?nda derecelendirme tipi belirtilmemi?tir.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan dil), Orijinali ?ngilizce

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler, Üniversite ö?rencileri, Kariyer dan??manl??? hizmeti alan bireyler (Uyarlama çal??mas? muhtemelen üniversite ö?rencileri üzerinde yap?lm??t?r).

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri (Genç yeti?kinlik ve sonrası).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli üniversitelerin ö?rencileri ve/veya genel popülasyon. Spesifik örneklem büyüklü?ü ve özellikleri kaynakta detayland?r?lmam??t?r.

Test Metodolojisi: Psikometrik uyarlama ve geçerlik/güvenirlik çal??mas?. Veri toplama yöntemi genellikle öz bildirim envanteri ?eklindedir.

Anahtar Kelimeler

Kariyer Geli?imi, Rastlant?sal Olaylar, Krumboltz, Esneklik, Risk Alma, Ölçek Uyarlama.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Di?dem Müge Siyez: didem.siyez@deu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi, ?zmir, Türkiye (Tahmini olarak, yazar?n ba?l? bulundu?u kurum).

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Kullan?m Ücretleri: Ölçe?in ticari kullan?m? ve izin ?artlar? hakkında bilgi verilmemi?tir. Akademik ara?t?rmalar için genellikle yazarlarla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Test Y?l?: Türkçe uyarlama çal??mas? 2019 y?l?nda sunulmu?tur.

PDF Eri?imi: Ölçe?in tam metin PDF dosyas? ?u adresten indirilebilir: [kariyerde-planlanmis-rastlanti-envanteri-toad.pdf](#).

Sempozyum Linki: Uyarlama çal??mas?n?n sunuldu?u sempozyumun tam metin bildiri kitab?na ?u adresten ula??labilir: [ubest.deu.edu.tr](#).

Referanslar

Siyez, D. M., ve Ak?man, H. (2019). Kariyerde Planlanm?? Rastlant? Envanterinin Türkçe'ye uyarlanmas?: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *I. Uluslararası Bilim, E?itim, Sanat ve Teknoloji (UBEST) Sempozyumu'nda sunulan bildiri*. ?zmir, Türkiye.

Krumboltz, J. D. (2009). The planned happenstance approach to career decision making. In S. D. Brown & R. W. Lent (Eds.), *Handbook of counseling psychology* (4th ed., pp. 320-335). John Wiley & Sons. (Orijinal teorik kayna??n temsili).

Kariyerde Planlanm?? Rastlant? Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kariyerde Planlanm?? Rastlant? Envanteri'nin orijinal maddeleri bu kaynakta yer almamaktad?r. Maddeler için ilgili sempozyum bildirisine ba?vurulmas? gerekmektedir.